

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 2- 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.”

MADDE 3- 4675 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş ve infaz hâkimliğinin incelemesinden geçmiş disiplin cezalarına karşı, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde yeniden yapılan başvurular, bu Kanunla değişik 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında öngörülen usulle karara bağlanır.”

MADDE 4- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasının sonuna “Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükmolünür.” cümlesi ile aynı maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Suçun, mağdurların;
a) Hayatı bakımından bir tehlike oluşturması,
b) Onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi,
hâlinde, verilecek ceza yarısından üçte ikisine kadar artırılır.”

MADDE 5- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Soykırım, insanlığa karşı suçlar ve göçmen kaçakçılığı (madde 76, 77, 78, 79),”

MADDE 6- 5271 sayılı Kanunun 319 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Yargılamanın yenilenmesi istemi;
a) Kanunda belirlenen şekilde yapılmamışsa,
b) Yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yasal hiçbir neden gösterilmemiş veya bunu doğrulayacak deliller açıklanmamışsa,
c) Daha önceki yargılamanın yenilenmesi başvurusu, istemin esassız olması nedeniyle reddedilmiş ve aynı sebebe dayanılarak yeniden yenileme talebinde bulunulmuşsa,
kabule değer görülmeyle reddedilir.”

MADDE 7- 5271 sayılı Kanunun 321 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “(a) ve (b) bentleri” ibaresi “(a), (b) ve (f) bentleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Haklarında verilen ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiği ve hükmün bu aykırılığa dayandığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olanlardan, Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ikinci fıkrası çerçevesinde yargılamanın yenilenmesi yoluna başvuramayanlar ile yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunmuş olup da, bu istemi, aynı nedenle reddedilmiş olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunabilirler.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce yapılan yeniden yargılama talepleri Ceza Muhakemesi Kanununun 321 inci maddesi gereğince istemin esassız olması nedeniyle reddedilenler, birinci fıkradaki haktan yararlanamaz.”

MADDE 9- A) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun;

1) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi,

2) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “onbeş yaşını tamamlamamış” ibaresi,

B) 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası,

C) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

20/11/1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen ve ülkemiz tarafından da 1995 yılında onaylanan Çocuk Hakları Sözleşmesinin çocukların yargılanmasına ilişkin 40 ıncı maddesinde, taraf devletlerin, kanunları ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuklar bakımından, yalnızca bu çocuklara uygulanabilir kanunların, usullerin, makam ve kuruluşların oluşturulmasına; insan hakları ve yasal güvencelere tam saygı gösterilmesi koşulu ile bu tür çocuklar için adli kovuşturma olmaksızın önlemler alınmasına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Diğer yandan, uluslararası mevzuatta, çocuklar hakkında en son çare olarak hapis veya para cezası verilmesi gerektiği benimsenmiş ve çocukların yararının her zaman üstün tutulması ilkesi kabul edilmiştir.

Belirtilen amaçla hazırlanan ve korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usûl ve esaslarına, çocuk mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin hükümleri kapsayan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 15/7/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunda çocukların yargılanması usulü ile bunların yargılanacakları mahkemeler ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Ancak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda, çocuklara verilecek cezalar ile yargılanacakları mahkemeler konusunda bazı istisnalara yer verilmiştir. Tasarıyla, Terörle Mücadele Kanununda yer alan bu istisnaların kaldırılması öngörülmektedir.

4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinde, şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkiminin duruşma yapmaksızın dosya üzerinde yapacağı incelemeden sonra karar vereceği düzenlenmiştir. Hükümlü veya tutuklular hakkında verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet başvuruları da aynı usulle incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu uygulama, savunma hakkını ihlâl ettiği gerekçesiyle eleştirilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının kapsam ve mahiyeti dikkate alınarak, hükümlü veya tutuklulara verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet başvurularında infaz hâkiminin, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan sonra karar vermesini sağlamak amacıyla değişiklik yapılmaktadır.

Diğer yandan, infaz hâkimliklerinin yaptıkları görev gereği ceza infaz kurumlarıyla yoğun irtibatı nedeniyle, bu hâkimliklerin adliyelerde veya ceza infaz kurumlarında görev yapabilmelerini sağlamak amacıyla, bu hâkimliklerin kuruldukları yer adliye binasında görev yapacağına dair hükmün de kaldırılması gerekmektedir.

Ülkemiz tarafından da onaylanan Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol hükümlerinin gereği yerine getirilmek üzere, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununa 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Kanunun çerçeve 2 nci maddesiyle göçmen kaçakçılığı suçunu düzenleyen 201/a maddesi eklenmiştir.

1/6/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinde de göçmen kaçakçılığı suç olarak düzenlenmiş olup, maddenin yaklaşık dört yıllık uygulaması sonunda bazı sorunlarla karşılaşıldığı gözlemlenmiştir.

Ülkemiz hem hedef hem de transit ülke konumunda olmasından dolayı yasa dışı göç hareketlerinin sosyal, ekonomik ve politik etkilerine maruz kalmakta ve uluslararası platformlarda yasa dışı göçle etkin mücadele edilmediği yönünde eleştiriler yapılmaktadır. Tasarıyla, söz konusu 79 uncu maddenin daha etkili uygulanabilmesini temin etmek amacıyla değişiklik yapılması öngörülmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, ceza hükmünün, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğinin tespit edilmiş olmasına rağmen, bazı başvurular için yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilememektedir. Bu durumun önlenmesi bakımından, 4/2/2003 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde

derdest olup da, sonradan ceza hükmünün İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiği tespit edilen kararlar açısından da yargılamanın yenilenmesi yolunun açılması zorunluluk arz etmektedir.

Yukarıda belirtilen aksaklıkların ve insan hakları ihlallerinin önüne geçilmesi için, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda değişiklikler yapılması amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesinde, aynı Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işleyenler hakkında, ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adlî para cezalarının yarı oranında artırılarak hükmolunacağı, düzenlenmiştir. Bu hüküm, çocuklar bakımından da geçerlidir. Yapılan düzenlemeyle, çocukların Terörle Mücadele Kanununun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işlemeleri hâlinde, haklarında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adlî para cezalarının ayrıca yarı oranında artırılmasının önüne geçilmektedir.

MADDE 2- İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinde, şikâyet üzerine infaz hâkiminin yapacağı işlemler ve verebileceği kararlar düzenlenmiştir. Buna göre, infaz hâkimi duruşma yapmaksızın dosya üzerinde yaptığı incelemelerden sonra karar vermektedir. Disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet başvuruları da aynı usulle incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu hüküm ve uygulamalar, savunma hakkını ihlâl ettiği gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının kapsam ve mahiyeti dikkate alınarak, hükümlü veya tutuklulara verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet başvurularında infaz hâkiminin, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan sonra karar vermesini sağlamak amacıyla değişiklik yapılması öngörülmektedir. Ayrıca, hükümlü veya tutuklunun, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla da savunmasını yapabilmesi yönünde imkân getirilmektedir. Diğer yandan, infaz hâkiminin, gerek görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda alabilmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 3- İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesine eklenen hükümler doğrultusunda, daha önceden verilmiş ve infaz hâkimliğinin incelemesinden geçmiş disiplin cezaları bakımından da aynı hakkı tanımak amacıyla söz konusu Kanuna geçici madde eklenmektedir. Bu hak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan mevcut başvurular bakımından da geçerli olacaktır.

MADDE 4- Göçmen kaçakçılığı suçunun ülkemiz içerisinde veya kara sularımız kapsamında işlenmesi durumunda, mahkemelerce suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmekte ve ceza indirimi yapılmaktadır. Bu durumda, yakalanan şüpheliler çoğunlukla tutuksuz yargılanmakta ve kısa süre içinde yeniden aynı suçu işlemekten dolayı yakalanmaktadırlar.

Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasına “Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.” hükmünün eklenmesiyle, suçun teşebbüs aşamasına kalması hâlinde dahi, failerin bundan dolayı tamamlanmış suç gibi cezalandırılması öngörülmekte ve böylelikle bu suçun işlenmesi hâlinde failere en az üç yıl hapis cezası verilmesi sağlanmaktadır.

Diğer yandan, söz konusu 79 uncu maddeye ikinci fıkra olarak, suçun, mağdurların; hayatı bakımından bir tehlike oluşturması veya onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısından üçte ikisine kadar artırılmasını öngören bir fıkra eklenmekte ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmektedir. Bu suretle, kaçak göçmenlerin kamyon kasalarında havasız olarak veya küçük kayıklarda kalabalık şekilde taşınması sırasında hayati tehlike oluşması veya ölüm gerçekleşmesi durumunda verilecek cezaların artırılması sağlanmaktadır.

MADDE 5- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi değiştirilerek, göçmen kaçakçılığı suçunun işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı hâlinde, tutuklama nedeni var sayılabilmesi bakımından, belirlenen katalog suçlar arasına göçmen kaçakçılığı suçu da eklenmektedir. Mahkemelerce bu suçun işlendiği konusunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığının kabulü hâlinde tutuklama kararı verilebilecektir.

MADDE 6- Maddeyle, daha önceden yargılamanın yenilenmesi istemleri esassız olması sebebiyle reddedilenler açısından, yeni bir yargılama sebebi ortaya çıkmadan tekrar başvuruda bulunulması durumunda, mahkemelerin gereksiz yere meşgul edilmesinin önüne geçilmesi ve usul ekonomisi açısından “istemin kabule değer bulunmadığından reddedilmesi” sağlanmaktadır.

MADDE 7- Maddeyle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğinin tespiti üzerine, mahkemece ihlâl yol açan kanunların tekrar uygulanması ve hükümlü hakkında aynı cezanın verilmesi söz konusu ise, yargılamanın yenilenmesi isteminin esassız olması sebebiyle reddine karar verilmesi öngörülmektedir. Buna göre, ihlâl kararları üzerine mahkemelerin yapacağı değerlendirme sonucunda 321 inci madde kapsamında hiçbir şekilde “hükme tesir etme”nin söz konusu olmadığına anlaşılmaması durumunda, “yargılamanın yenilenmesi isteminin esassız olması sebebiyle reddi” kararı verilecektir. Örneğin, gözaltı süresinin uzunluğu gibi sebeplerle, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi durumunda, adlî hatanın tamiri mümkün bulunmadığından yargılamanın yenilenmesi istemi, esassız olması sebebiyle reddedilecektir.

MADDE 8- Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasıyla yargılamanın yenilenmesi yolu açılan kararlar bakımından, daha önceki başvurunun, istemin esassız olması nedeniyle reddedilen kararlar hariç olmak üzere, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulabilmesi için, bir yıllık hak düşürücü süre öngörülmektedir.

MADDE 9- Maddeyle, Terörle Mücadele Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmak suretiyle, yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmaları sağlanmaktadır. Ayrıca, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirme ve ertelemeye ilişkin yasakların yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocuklar bakımından ortadan kaldırılması için, Terörle Mücadele Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “onbeş yaşını tamamlamamış” ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır.

Diğer yandan, infaz hâkimliklerinin yaptıkları görev gereği ceza infaz kurumlarıyla yoğun bağlantıları nedeniyle, bu hâkimliklerin adliyelerde veya ceza infaz kurumlarında görev yapabilmelerini sağlamak amacıyla İnfaz Hâkimliği Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Öte yandan, Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılarak, bu kapsamda kalan, 4/2/2003 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde derdest olup da, daha sonra Mahkemece, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâl edildiği tespit edilen ceza hükümleri açısından, yargılamanın yenilenmesi yolu açılmaktadır.

MADDE 10- Yürürlük maddesidir.

MADDE 11- Yürütme maddesidir.